

A szenvedélybetegség definíciója; Statisztikai adatok; A szenvedélybetegségek csoportosítása; A szenvedélybetegség Bibliikus nézőpontból

1. A szenvedélybetegségek elterjedtsége

A lelkipozozói beszélgetések igen nagy hányadát tehetik ki a konkrét szenvedélybetegséggel küzdők vagy éppen a hozzátartozókkal való beszélgetések. Nem véletlenül ez a címe az órának, mert a kettő szorosan összefügg és a leghatékonyabb módszer az, ha a családtagokat is bevonjuk a kezelésbe.

Magyarországi statisztikák:

Cigaretta: A felnőtt lakosság mintegy 30-35%-a dohányzik. Magyarország a dohányzással összefüggő halálozás tekintetében az unióban Litvánia, Lettország és Románia után a negyedik, a tüdőrák halandóságban az első.

Alkohol: Még mindig magasan a legelterjedtebb drog nem csak Magyarországon, hanem az egész világon. Magyarországon jelenleg mintegy 1 millió fő alkoholbeteg él, akik közül becslések szerint közel a fele az akut, idült fázisban jár. És ez a szám csak magukra az alkoholbetegekre vonatkozik. Ha belegondolunk abba, hogy ez mennyi családot és ezen keresztül mennyi embert érint, akkor azt kell mondjuk, hogy alig-alig van olyan család vagy ember ma Magyarországon, aki ne került volna kapcsolatba ezzel a betegséggel. Orvosi kezelés esetében a gyógyulók száma lehangoló: 100 betegből 5-nek van esélye a teljes gyógyulásra.

Drogok: A 25 év alatti korosztály körében a legelterjedtebb a drogfogyasztás, megközelíti a 30%-ot azoknak a száma, akik már legalább egyszer kipróbáltak valamilyen drogot. (A 16 évesek körében ez az érték szintén 30 %!) Már csak ezért is egyre inkább oda kell erre figyelni, és különösen azért, mert épp azt a korosztályt érinti leginkább, akik a személyiségfejlődésük egyik legmeghatározóbb szakaszában vannak. Érdekeség, hogy míg 1995-ben még 10%-volt ez az arány, addig 1999-re 20%-ra ugrott. Ez egy hirtelen ugrás volt, azóta nem terjedt ilyen ütemben a fogyasztás, de folyamatosan felfele ívelő tendenciáról beszélhetünk.

2. Mi a szenvedélybetegség – Definíciók

Más néven: függőség, addikció

Definíció: 2001-ben a téma szakértői a következő hivatalos megfogalmazásban egyeztek meg:

„...az addikció olyan krónikus neurobiológiai kórkép... olyan viselkedési jellemzőkkel, amelyek között a következő felsorolásból egy vagy több megtalálható: valamilyen vegyület (narkotikum, alkohol) feletti kontroll elvesztése, annak kényszeres, tartós és folyamatos használata annak ellenére, hogy az károsodással és gyötrellemmel jár.” (Máté Gábor: A sóvárgás démona, Libri Kiadó, 2008, 194. o.)

Egy függő személy akkor sem hagy fel a szenvedélyével (szer, viselkedés, egy másik ember), ha az már nyilvánvaló káros következményekkel jár. Ha az adott személy ragaszkodik a szenvedélyének tárgyához, tartósan és ismétlődően használja azt és az abbahagyására tett kísérletek során elvonási tünetek lépnek fel és visszaeséseket is megélhet, akkor függőségről beszélünk. Jellemző még a személyiség torzulása, valamint a szociális kapcsolatok megromlása, ami végül a teljes elmagányosodáshoz, a társadalom perifériájára kerüléséhez vezethet. És ez éppen a személyiség torzulásából fakad, hiszen a belső értékrend a feje tetejére áll. Ami eddig érték volt, az fokozatosan értéktelenné válik és a szenvedély tárgya, az arról való gondolkodás, a beszerzés szépen lassan az illető minden idejét kiteszi és minden másnál fontosabbá válik.

Vagyis a függőség olyan ismételt viselkedési forma – akár kémiai vegyülettel összefüggő, akár nem –, amelyhez az adott személy kényszeresen ragaszkodik, függetlenül annak negatív, az ő vagy mások életét veszélyeztető hatásaitól.

Összefoglalásképpen a következő jellemzőket sorolhatjuk fel:

- **kényszeres ragaszkodás az adott szerhez vagy viselkedéshez**
- **az adott szer vagy viselkedés feletti kontroll elégtelensége, elvesztése**
- **folyamatosság, tartósság és visszaesés**
- **gyötrelmes sóvárgás, ingerlékenység, kielégületlenség érzete akkor, amikor a drog vagy viselkedés vagy egyéb cél rögtön nem kivitelezhető vagy elérhetetlen (kényszeres segítők is példa erre)**
- **személyiség torzulása**
- **szociális kapcsolatok és a szociális helyzet megromlása**

A szenvedélybetegségek tehát pszichoszomatikus betegségek. A függőségeket nem lehet kizárólag pszichikai vagy lelki alapon megközelíteni, mert minden esetben van egy biológiai dimenziója is. Ezt azt jelenti, hogy minden függőség ugyanazokhoz a kémiai anyagokhoz és agyi folyamatokhoz kötődik.

3. A függőségek csoportosítása

a) Szerfüggések

- Alkoholizmus
- Drogfüggés
- Gyógyszerfüggés
- Dohányzás (nikotinfüggés)
- Erős kávézás (koffeinfüggés)

b) Pszichikai függések (viselkedési függőségek)

- Játékszenvedély (játékgép, kaszinó, kártya, lóverseny)
- Számítógép vagy internet függés
- Evéssel kapcsolatos függések: bulímia (túlevés, elhízás), anorexia (kóros önéheztetés, soványság), csokoládéfüggés
- Szexfüggés (pornófilm nézés is ide tartozik)
- Vásárlási szenvedély
- Tisztaságmánia
- Munkamánia
- Továbbá: pirománia, kleptománia, önvagdalás, stb..

c) Társfüggőség

- a szenvedélybeteg és az őt megmenteni akaró hozzátartozója
- szülő-gyermek viszonyban is kialakulhat
- házastársak, élettársak között
- szoros baráti kapcsolatban is

d) Tágabb értelemben vett, még nem kifejezetten betegség jellegű függőségek: lottózás, krimi vagy regényfüggés, TV függés, romantika függés, káosz függés, stb....

Azt azért meg kell jegyezni, hogy manapság van egy olyan tendencia ami mintha minden, a normálistól eltérő viselkedésre rá akarná aggatni a függés jelzöt. Ahhoz hasonlítható ez a magatartás, mint amikor minden betegségre rámondják, hogy örökletes és genetikai alapja van. Ezzel a probléma persze nincs megoldva, csak a szőnyeg alá van söpörve és a felelősség is el van hárítva. Könnyebb beskatulyázni valakit, mint meghallgatni és megpróbálni megérteni, időt szánni rá. Ezzel szemben a Biblia az alábbi példát állítja elénk valóságként:

Jn 8,36 „Azért ha a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek.”

4. A szenvedélybetegségek biblikus nézőpontból

- a) Minden ember függő? ---> Az ember teremttségénél fogva függő lény. Ha nem az Istentől függ, törvényszerű, hogy mást fog keresni és találni, amitől függhet.
- b) 2Tim 3,1-4 – szélsőséges egoizmus, individualizmus

„Azt pedig tudd meg, hogy az utolsó napokban nehéz idők állanak be. (2) Mert lesznek az emberek magukat szeretők, pénzsóvárgók, kérkedők, kevélyek, káromkodók, szüleik iránt engedetlenek, háládatlanok, tisztátalanok, (3) Szeretet nélkül valók, kérlelhetetlenek, rágalmozók, mértékletlenek, kegyetlenek, a jónak nem kedvelői. (4) Árulók, vakmerők, felfuvalkodottak, inkább a gyönyörnek, mint Istennek szeretői.”

- c) Van még egy döntő ok arra nézve, hogy a függőségek miért jelentkeznek egyre nagyobb méreteket öltő kortünetként a mai világunkban: kilátástalanság, céltalanság, reménytelenség és az ezekből fakadó félelmek. A Biblia kb. 300x használja az a kifejezést, hogy NE FÉLJ! Ézs 41,10

„Te, a kit én a föld utolsó részéről hoztalak és véghatáraitól elhívtalak, és ezt mondám néked: Szolgám vagy te, elválasztottalak és meg nem utállak: Ne félj, mert én veled vagyok; ne csüggedj, mert én vagyok Istened; megerősítelek, sőt megsegítlek, és igazságom jobbjával támogatlak.”

Pál apostol a rómabeliekhez írt levélben pedig ezt írja:

„A reménységnek Istene pedig töltsön be titeket minden örömmel és békességgel a hívésben, hogy bővölködjetek a reménységben a Szent Lélek ereje által.”

- d) A „megkötözöttség” fogalma a Bibliában

Jn 8,34 **„Felele nekik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek, hogy mindaz, a ki bűnt cselekszik, szolgája a bűnnek.”**

Ézs 61, 1-2 **„Az Úr Isten lelke van én rajtam azért, mert fölkent engem az Úr, hogy a szegényeknek örömet mondjak; elküldött, hogy bekössem a megtört szívűeket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást, és a megkötözötteknek megoldást; Hogy hirdessek az Úr jókedvének esztendejét, és Istenünk bosszúállása napját; megvigasztaljak minden gyászolót;**

Jer 13,23 **„Elváltoztathatja-é bőrét a szerecsen, és a párducz az ő foltosságát? Úgy ti is cselekedhettek jót, a kik megszoktátok a gonoszt.”**

Luk 8,2; 11,21-26 **„És némely asszonyok, a kiket tisztátalan lelkektől és betegségekől gyógyított meg, Mária, a ki Magdalénának neveztetik, kiből hét ördög ment ki...”**

„Mikor az erős fegyveres őrzi az ő palotáját, a mije van, békességben van; De mikor a nálánál erősebb reá jöven legyőzi őt, minden fegyverét elveszi, melyhez bízott, és a mit tőle zsákmányol, elosztja. A ki velem nincs, ellenem van; és a ki velem nem takar, tékozol. Mikor a tisztátalan lélek kimegy az emberből, víz nélkül való helyeken jár, nyugalmat keresvén; és mikor nem talál, ezt mondja: Visszatérek az én házamba, a honnét kijöttem. És oda menvén, kisöpörve és felékesítve találja azt. Akkor elmegy, és maga mellé vesz más hét lelket, magánál gonoszabbakat, és bemenvén ott lakoznak; és annak az embernek utolsó állapota gonoszabb lesz az elsónél.”

- e) A Biblia leírása az alkoholbetegségről (szenvedélybetegségről)

Péld 20,1 **„A bor csúfoló, a részegítő ital háborgó, és valaki abba beletéved, nem bölcs!”**

Péld 23, 31-35 **„Ne nézd a bort, mily veres színt játszik, mint mutatja a pohárban az ő csillogását; könnyen alá csuszamlík, Végre, mint a kígyó, megmar, és mint a mérges kígyó, megcsíp. A te szemeid nézik az idegen asszonyt, és a te elméd gondol gonoszságot. És olyan leszel, mint a ki fekszik a tenger közepiben, és a ki fekszik az árbócfának tetején. Ütöttek engem, nékem nem fáj; vertek, nem éreztem! Mikor ébredek fel? Akkor folytatom, ismét megkeresem azt.”**

- f) A Biblia felhívása a segítő szolgálatra

Péld 24,11 **„Szabadítsd meg azokat, a kik a halálra vitetnek, és akik megöletésre tántorognak, tartóztasd meg!”**

„Munkálkodni kell mindenütt azokért, akik iszákosságuk miatt elbuktak. Az egyházak, a vallásos intézmények és az állítólagos keresztény otthonok közepette sok fiatal a pusztulás útját választja. Mértéktelen szokásaikkal beteggé teszik magukat, és azért, hogy bűnös élvezeteikhez pénzt szerezzenek, becsstelen dolgokat művelnek. Egészségük és jellemük megromlik. Elidegenedve Istentől, kivette a társadalomból ezek a szegény lelkek úgy érzik, hogy nem reménykedhetnek sem a jelen, sem az eljövendő életben. A szülők megtört szívvel látják ezt. Az emberek azt mondják, hogy reménytelen ezeknek a tévelygőknek az esete; de Isten nem ezt tartja róluk. Ő ismeri mindazokat a körülményeket, amelyek azzá tették őket, amik, és szájalommal tekint rájuk. Ez a réteg segítséget igényel. Soha ne adj alkalmat nekik erre a kijelentésre: "Senki ember nem törődik a lelkemmel!" (E. G. White: A Nagy Orvos lábnyomán, Viata si Sanatate Kiadó, 2008, 113. o.)